

Sokadszor a behajtási költségátalányról!

Azért nem lehet teljesen fellélegezni, hogy vége a behajtási költségátalányra fordított sok-sok időnek, adminisztrációnak...

Jó hír, **hogy hatályát veszítette a behajtási költségátalányt tartalmazó eddig szabályozás**, azaz

- a) a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:155. § (2) bekezdése, illetve
- b) a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény „22/13. Behajtási költségátalány megfizetése” alcíme és 53/B. §-a.

A jogrendből azonban nem tűnt a késedelmes fizetésnek ez a következménye, mert egy új törvény született róla. Ez a behajtási költségátalányról szóló 2016. évi IX. törvény. Azzal azonban, hogy a szabályozás kikerült a Ptk-ból, lehetőség nyílt – a későbbiekben is – a behajtási költségátalányra vonatkozó szabályozás esetleges további finomítására, pontosítására – ez is pozitív.

Egyértelművé vált, hogy csak az ún. „kereskedelmi ügyletekre” vonatkozóan merülhet fel behajtási költségátalány.

Kereskedelmi ügyletnek a vállalkozások, illetve vállalkozások és szerződő hatóságok között lebonyolított olyan ügyletek minősülnek, amelyeknek **tárgya fizetés ellenében áruk adásvétele vagy szolgáltatások nyújtása**. Az eddigi szabályozásban igen nagy volt a bizonytalanság.

- A Ptk. arra engedett következtetni, hogy a jogosultnak le kell mondania a behajtási költségátalány iránti követeléséről.
- Az irányelvből inkább az következik, hogy a jogosultnak megvan ugyan a jogosultsága a behajtási költségátalány követelésére, de szabadon dönthet arról, hogy ezzel élni kíván-e, vagyis igényli-e a behajtási költségátalányt.

Az új szabályozás szerint a kötelezett fizetési késedelme esetén a jogosult igényt tarthat a behajtási költségátalányra. Tehát ez egyfajta lehetőség!

A behajtási költségátalányt **minden előzetes felszólítás nélkül lehet érvényesíteni, de csak a késedelem bekövetkezésétől számított egy éven belül**. Az egy év jogvesztő hatályú, azaz ha elmúlik, akkor már a jogosult nem érvényesítheti a behajtási költségátalányt. Tehát, ha a jogosult egy évig nem jelentkezik, hogy kéri a 40 EUR-t, akkor később ezt már nem teheti meg. Így a kötelezett az egy év elteltével megnyugodhat - már nem kérhetik tőle (legalább is arra az ügyletre vonatkozóan) a behajtási költségátalányt. Az új törvény „feltételezi”, hogy a későn fizető **önként teljesíti a behajtási költségátalányt**. Ha azonban a kötelezett még sem teljesítene önként, azaz, nem fizeti meg a behajtási költségátalányt (valljuk be, ez a valószínű forgatókönyv), akkor a jogosultnak jeleznie kell, **hogy igényt tart a behajtási költségátalányra**. Az igénybejelentésre az új törvény sem ír elő kötelező formát – ez lehet egy egyszerű felszólítás. Az írásbeliség azonban mindenképpen ajánlott!

Az igénybejelentést (felszólítást) a jogosult az eredeti kereskedelmi ügyletre vonatkozó **fizetési határidőt követő naptól (késedelembe esés napjától) számított egy éven belül** teheti meg. Utána már nincs módja a behajtási költségátalányt követelnie!

Van lehetőség arra, hogy a kötelezett a kereskedelmi ügylet késedelmes fizetését indokolja, azaz a **késedelmét kimentse**.

Értelem szerűen - azt akkor tudja megtenni, ha a jogosult a kötelezett felé jelezte, hogy igényt tart a behajtási költségátalányra.

Változatlanok az alábbi szabályok:

- A mérték továbbra is 40 EUR-nak megfelelő összeg.
- A behajtási költségátalány megfizetésére irányuló kötelezettség teljesítése nem mentesít a késedelem egyéb jogkövetkezményei alól (pl. késedelmi pótlék, kártérítés).
- A kártérítésbe azonban a behajtási költségátalány összege beszámít.
- A behajtási költségátalányt kizáró vagy azt 40EUR-nál alacsonyabb összegben meghatározó szerződési kikötés semmis.

A törvény **kihirdetésére 2016.03.23-án** került sor, s az ezt követő naptól hatályos.

A törvény rendelkezéseit a hatálybalépését megelőzően kötött kereskedelmi ügyletből eredő fizetési kötelezettség teljesítésének késedelme esetén is alkalmazni kell. A törvény hatálybalépésekor (2016.03.24-én) fennálló késedelem esetén a behajtási költségátalány érvényesítésére megszabott jogvesztő határidőt az új törvény hatálybalépésétől kell számítani.

A megváltozott jogi helyzet számviteli és adózási kérdéseket és feladatokat vet fel.

Rendezni kellett a PTK előírásai alapján a számvitelben már megképzett kötelezettségek sorsát is (legalább is azoknál a cégeknél, akik könyvelték azt), hiszen ezek nagy része nem valós kötelezettség. Erre is viszonylag egyszerű a szabály: **a behajtási költségátalány miatti kötelezettségeket az egyéb bevételekkel szemben meg kell szüntetni**. Ezzel a megoldással a cégek - úgy számviteli, mint adózási szempontból - mentesülnek az önellenőrzési kötelezettség alól.

DE! A gazdálkodóknak a számviteli politikában kell meghatározni az ún. „mérlegkészítési időpontot”. Ez az a nap, ameddig figyelembe veszik a beszámoló összeállításánál az előző évre vonatkozó információkat. Ez miatt azonban eltérő lesz a behajtási költségátalány, illetve annak feloldása a 2015 évre vonatkozóan.

Akiknek a **mérlegkészítési időpontja március 24-ét megelőzi**, ott – elvileg le lett 2015 évre is könyvelve a kikalkulált (minden késve fizetett számlára vonatkozó) összeg. Az eddig képzett (most már nem valósnak tekinthető kötelezettség) feloldására a 2016 évi gazdasági eseménnyel van már csak lehetőség. Nekik 2016 évre kell majd számolni a több évi képzés feloldásából származó „nem várt” számviteli eredménytöbblettel, s annak az adóvonzatával.

Azoknál a gazdálkodóknál, akiknél a **mérlegkészítés időpontja az új törvény hatálybalépését követő** (s sok ilyen vállalkozás van, mert igen gyakori a március 31), már nem lehet a 2015 zárlatában a behajtási költségátalányból eredő fiktív kötelezettség. Tehát ők:

- Kivezetik a 2014 évi és az előtti évekre kötelezettséget egyéb bevétellel szemben.

-
- 2015 évre vonatkozóan csak azt könyvelik be, amire igénybejelentés érkezett. (Ez volt a törvényalkotói szándék, de jogszabály szövege nem egyértelműen szól így!)

„Minden jóban van valami rossz” – tartja a mondás. Ezek a vállalkozások a társasági tervezésénél és/vagy feltöltésénél még láthatták előre, hogy a **kivezetendő kötelezettséggel megnő az éves adófizetési kötelezettségük**. Remélhetőleg a társasági adó alultöltésénél a hatóság ezt kimentő körülményként fogja elfogadni.

Bízunk benne, hogy az adóhatóság előbb-utóbb a még tisztázatlan kérdésekben iránymutatást ad ki.

Budapest, 2016. április 5.